

Излази сваког четвртка Четвртак, 16 фебруара 1933 г. Година 51. Бр. 7.

Претплата на службени лист „Општинске Новине“ и месечни часопис „Београдске Општинске Новине“:
За годину дана 150 дин.
За пола године 80 дин.

Уредништво и Администрација:

Косовска бр. 39/1.

Телефон: . . . 26-2-42

Претплата се прима само на оба издања

Чековни рачун код Поштанске Штедионице бр. 54.300

Годишњи извештај рада Дирекције трамваја и осветлења за 1932 годину

(Наставак).

Обављени радови у Дирекцији трамваја и осветлења у првих 9 месеци 1932 године изведени су из редовних и ванредних буџетских кредита у износу од 85,100.174 динара и кредита из зајма у износу од 7,500.000 дин.

Ти радови по појединим службама ове Дирекције изложени су у следећем:

II

МАШИНСКА СЛУЖБА

Машинска служба по делокругу свога рада као и по броју уапсленог особља је једна од највећих служби ове Дирекције. Машинска служба има данас 921 запосленог човека, према 2.311 у целој Дирекцији, што чини око 40% од укупног броја особља. Према одобреним кредитима у буџету за 1932 годину, на Машинску службу долази готово једна половина (35,656.763. —дин.) од целокупног предвиђеног расхода за целу Дирекцију трамваја и осветлења (85,100.174.— дин.). Осим тога Машинска служба рукује са приближно једном половином целокупне имаовине Дирекције трамваја и осветлења, у вредности 116,761.746,71 динара. Целокупна имаовина Дирекције је 249,967.691.— дин.

ПРОИЗВОДЊА ЕЛЕКТРИЧНЕ ЕНЕРГИЈЕ

Најважнији и најодговорнији задатак Машинске службе је производња електричне енергије. Први и најважнији фактор, за редовно произвођење електричне енергије у довољној количини, за потребе престонице, је угаљ. Да би парне турбине, парне машине и све помоћне машине редовно

добиле потребну количину паре, и биле способне да ову топлотну енергију помоћу електричних генератора претварају у електричну енергију, морало се старати, да лежишта парних котлова увек буду снабдевена довољним количинама угља. С друге стране, ради појевтињавања коштања електричне енергије, т.ј. ради побољшања коефицијента корисног дејства парних котлова на првом месту, морало се увек водити рачуна о набавци само оних врста угљена који одговарају типовима лежишта и контролисати њихово сагоревање. Да би искоришћење угља било што боље, строго је вођено рачуна о температури воде за напајање котлова, прегрејаности паре, продукцији паре према утрошеном угљу итд. Рационалном употребом цео погонски потрошни материјал као мазиво, заптивачи, крпе и друго сведен је на минимум. Посао производње електричне енергије водиће Машинска служба још неколико месеци у 1933 години, када ће нова електрична централа „Снага и светлост“ примити ту дужност на себе.

Укупна производња електричне енергије за првих 9 месеци 1932 год. износи: 23,023.930 киловатчасова и већа је за 733.077 киловатчасова од производње у прошлој години упоређено за 9 месеци. То значи да је пораст у производњи електричне струје до 30 септембра ове године око 3% и пошто ће се тај однос одржати и даље до краја године, може се очекивати да ће производња ове године достићи рекордну висину и прећи 32,000.000 киловатчасова.

ТРАМВАЈИ

Укупан број трамвајских кола којима да нас располаже Машинска служба износи 171 од којих 101 моторних и 70 прикључних кола. Одржавање и опрвка ових трамвајских кола припада такође Машинској служби, што без сумње претставља један тежак посао, који захтева савестан стручан и озбиљан рад. Одржавање трамвајских кола састоји се у првом реду од оправки трамвајских мотора и апарата, затим оправки механичког дела трамваја, поправки каросерија и фарбања кола. Сва трамвајска кола, међу којима има и таквих која су остала још од Белгијанаца, долазе у оправке после извесног броја пређених километара и то у главну ревизиону оправку, па у главну оправку и редован периодичан преглед. Осим тога мање кварове поправљају ноћне партије радника у Депоу. Свакодневно сва се кола перу, чисте и подмазују. Одржавати оволики број трамвајских кола у исправном стању и бити спреман удовољити увек све потребе трамвајског саобраћаја у престоници, заиста је тежак задатак. Као и прошле тако и ове године Машинска служба је и на овом пољу рада потпуно испунила своју дужност.

АУТОБУСИ И АУТОМОБИЛИ

Трећи такође по обиму велики и важан посао Машинске службе је оправка и одржавање свих аутобуса, путничких, полутеретних и теретних аутомобила као и моторних чисталица и прскалица Општине града Београда. У модерној радионици за одржавање и оправку аутомобила, која има 16 канала за оправке и покретну дизалицу од 2.000 кг. носивости, врше се оправке аутомобила применом истог система, као при оправци и одржавању трамваја, тако да се сад и на аутомобилима врше главне ревизионе оправке, главне оправке и периодични прегледи поред случајних мањих оправки. Само савесним пажљивим и стручним радом у овој радионици успело се да се већ старим и исквареним аутомобилима продужи век и да се оспособе за даљу употребу.

МЕХАНИЧКЕ РАДИОНИЦЕ

Део Машинске службе без кога се не може замислити нити уредан саобраћај у вароши, нити правилан развој електричне мреже, а који употпуњује све потребе Дирекције трамваја и осветљења, јесу механичке радионице за обраду метала и дрвета, са свима помоћним занатима. Поправка старих и израда нових трамвајских, аутомобилских, аутобуских и котловских делова, израда делова за парне машине, електричну мрежу, као и за све потребе не само Дирекције трамваја и осветљења, већ и других установа Општине београдске је посао механичких радионица. Осим тога, према указаним потребама механичке радионице, израђују и разне поруцби-

не: као школске клупе, вентилације радионица и сала, разне пресе, циркуларне тестере, дизалице, машине за плетење жице итд.

Данашње радионице, упоређене са онима од пре две три године, показују огроман напредак. Снабдевене покретним дизалицама и свим помоћним машинама, добро вентилиране а зими добро грејане, чисте и светле омогућавају брз, прецизан рад и много повољнији ефекат него раније.

ЛИВНИЦА

Прошле године пуштена је у рад ливница сивог ливеног гвожђа и метала. Снабдевена покретном дизалицом, једном куполном пећи укупне продукције од 5.000 кг. гвожђа на сат, једном окретном пећи, сушницом за срца и формирање модела, једним компресором за ваздух и одељењем за чишћење изливене робе, она употпуњује све потребе како радионица и целе Дирекције, тако и свих установа Општине београдске.

ГАРАЖА И КОЊУШНИЦЕ

Најзад под Машинску службу потпада са Отсеком Возног парка гаражирање свих возних објеката Општине града Београда, као и снабдевање горивим материјалом и храном истих. Затим одржавање и оправке свих теретних запрежних кола, фијакера, коњских прскалица и багера за канализациони отсек.

ЗАНАТЛИЈСКА ШКОЛА

У вези са рационализацијом рада у Дирекцији трамваја и осветљења јавља се на првом месту потреба за теориски и практично добро спремним занатлијама. У ту сврху отвара се у Дирекцији трамваја и осветљења Занатлијска школа. Садашњи ученици, који су у већини случајева учили занат само посматрањем, биће премештени у школску радионицу, где ће према врсти заната добити и одговарајући алат. За практичну наставу школе, а за сваки занат биће одређен по један мајстор, који ће ученика од првог дана учити самосталном раду. Овакав ученик биће по предузеће користан од самог почетка учења заната, јер ће одмах добијати у рад извесне простије објекте, а неће бити на штету, као што је то у већини био случај до данас. Осим практичног рада ученици ће посећивати и теориске часове које ће држати инжењери ове Дирекције. Ради подизања нивоа знања и осталог занатског особља Дирекције трамваја и осветљења приређиваће се курсеви и предавања у истој школи.

За сада школа ће бити снабдевена са 6 стругова (дребанка), 1 шепингом, 1 фрез-машином, 2 бушалице, 1 гвинт машином, 1 пресом, 1 шмирг-шајбном, 2 столарским тезгама и свим потребним алатом који су предвиђени у програму школе. Школом ће управљати један инжењер који ће се старати о теориској

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.RS

и практичној настави. Школа ће бити потчињена директно шефу Машинске службе.

Извршен рад Машинске службе и њен успех за ових 9 месеци 1932 год. јасно се види из даље наведених података. У поређењу са ранијим годинама, ови обрачуни показују рентабилност оваког рада, а истовремено дају гаранцију, да ће, ако се продужи у томе правцу, доносити увек само користи предузећу.

ПРОИЗВОДЊА ЕЛЕКТРИЧНЕ ЕНЕРГИЈЕ

Ложионица

Ложионица располаже укупно са 9 парних котлова и то:

2 парна котла фабриката Штајнмилер по 377 м² грејне површине.

3 парна котла фабриката Бабкок-Вилкок по 260 м² грејне површине;

4 парна котла фабриката Бабкок-Вилкок по 390 м² грејне површине.

Укупна грејна површина свих котлова је 3.100 м². Сви су котлови са вертикалним водогрејним цевима и степенастим решеткама, конструисани за домаће угљеве богате у испарљивим деловима.

У ложионци још има:

2 турбо-пумпе центрифугалне за напајање котлова;

2 резервне клипне пумпе;

1 апарат за механичко пречишћавање воде;

2 резервоара за кондензовану пару;

2 апарата за анализу димних гасова;

4 загрејача воде поред котлова;

Поред ложионице је:

1 аутоматско постојење за снабдевање котлова угљем.

1 претоварни мост са електричном дизалицом.

Инвентарска вредност, без отписивања, целог овог постројења, без димњака и зграде износи

22,449.988.— дин.

У току 9 месеци 1932 год. утрошено је укупно:

82.007 тона угља

различите топлотне моћи, у укуп. вредности:

14,776.329.— динара.

Машинска дворана

У машинској дворани има 4 парне турбине новијег типа са елек. генераторима, фабрикат фирме Браун-Бовери и то:

1 парна турбина снаге . . . . . 5.100 КВ;

1 парна турбина снаге . . . . . 2.200 КВ;

1 парна турбина снаге . . . . . 1.350 КВ;

1 парна турбина снаге . . . . . 1.000 КВ.

Укупне снаге 9.650 КВ.

Поред ових турбина у машинској дворани има још и

1 стара парна турбина А. Е. Г. од 700 КВ;

1 стара парна машина А. Е. Г. од 1.000 КВ;

2 тандем парне машине à 250 од . 500 КВ;

Које у крајњој нужди раде са снагом 2.200 КВ.

Инвентарска вредност, без отписа, овог дела елек. централе износи:

15,526.750.— дин.

За 9 месеци 1932 год. све поменуте турбине дале су рад од:

23,023.930 киловат-часова.

Највећа дневна производња била је на дан 1 јануара 1932 год. и износила:

110.680 киловат-часова.

Највеће оптерећење машина било је на дан 13 јануара 1932 год. у 18 часова и износило

9.200 киловата

што чини само 450 киловата мање од укупне снаге свих турбина.

Дунавска пумпа

За довод хладне воде за кондензацију постоји на Дунаву испод електричне централе водна станица која има:

1 електричну центрифугалну пумпу за 50 м³ воде/мин. јачине 320 К.С.

1 електричну центрифугалну пумпу за 15 м³ воде/мин. јачине 100 К.С.

1 електричну центрифугалну пумпу за 15 м³ воде/мин. јачине 100 К.С.

При највећем оптерећењу машина у централу све ове пумпе раде истовремено и дају укупно 80 м³ воде/мин.

Инвентарска вредност ових пумпи, без отписа, са цевоводом до хладњака, а без зграде износи:

2,028.580.— динара.

Укупна електрична енергија утрошена за 9 месеци 1932 год. за рад ових пумпи и за сопствену потребу у централу износи:

2,012.250 киловат-часова.

ТРОШКОВИ ПРОИЗВОДЊЕ

1. — Угаљ

За 9 месеци 1932 год. утрошено је угља 82.007 тона у укупној вредности (са манипулацијом: истовар из вагона и шлепова, утовар у вагонете и плата особљу које ради на бункеру и код дробилице):

14,776.329.— динара.

2. — Електрична енергија за сопствену потребу

За сопствену потребу у електричној централу и за дунавске пумпе утрошено је за 9 месеци 1932 године укупно:

2,012.250.— динара.

Узимајући цену киловат часа као најевтинију продајну цену (по мешовитој тарифи од

1,50 дин. по киловат часу) то укупна вредност ове утрошене електричне енергије износи: 3,018.375.— динара.

3. — Електрична енергија за превоз угља

За превоз угља од Дунавског Кеја односно од кафане „Шаран”, узимајући да је потрошња подједнака за сва моторна кола, према укупно утрошеној електричној енергији за трамваје износи дневно просечно $\frac{7.110.139}{30.9.10} = 260$ киловат часова. Узимајући цену 1 киловат часа по 1,60 (тарифа) вредност утрошене електричне енергије за превоз угља била би:

112.320.— динара.

4. — Материјал за чишћење и заптивање

По партији 149 позицији 2 за материјал за чишћење и заптивање машина издато је од 1 јануара до 15 септембра материјала у вредности:

11.990,11 динара.

5. — Материјал за одржавање централе

По партији 149 позицији 3 за материјал за одржавање парних машина, котлова, пароводних и водоводних цеви, динамо машина, итд. издато је од 1 јануара до 15 септембра материјала у вредности:

142.868,13 динара.

6. — Мазиво

За подмазивање парних турбина, парних машина, турбо пумпи у ложионици и електропумпи на Дунаву утрошено је од 1 јануара до 1 октобра 1932 год. разног мазива у укупној вредности:

32.166,28 динара.

7. — Персонал

Према платним списковима месечара и дневничара у ложионици и парним машинама исплаћено је за персонал од 1 јануара до 1 октобра 1932 год. (изузев особље на партији угља 149/1 које је већ унето у угаљ тачка 1) укупно:

1,597.209,16 динара.

8. — Превоз угља

На превозу угља од Дунавској Кеја односно кафане „Шаран” стално су била упо-слена по два човека (1 кочничар и 1 кондуктер) са сатнином од 7.— дин. Према томе за 9 месеци исплаћено је за ове људе (рад у три шихте по 8 ч.) укупно (2.7.24.30.9. = 90.720):

90.720.— динара.

Према томе цена киловат часа рачунајући једино трошкове угља, мазива, воде, особља и одржавања биће:

$$p = \frac{\text{трошкови произвођења } 19.781.997,63}{\text{бр. произв. К. В. часова } 23.023.930} = 0,8590,86 \text{ д/КВЧ}$$

У упоређењу према ранијим годинама, овде се опажа сталан напредак, јер док је

прошле 1931 год. ова цена била 0,88 дин/КВЧ дотле је 1930 г. била још већа 0,90 дин/КВЧ. Ово стално смањивање коштања киловат-часа долази од све бољег искоришћавања целог постројења и од пораста целокупне производње електричне енергије.

ОДРЖАВАЊЕ ПОСТРОЈЕЊА

У току ових 9 месеци 1932 год. нису на котловима вршени никакви већи радови, осим редовног одржавања, из разлога што у скором времену престају са радом.

На дунавским пумпама вршене су следеће оправке и радови:

1. — На пумпи бр. 3 мењане су лопатике ротора и биксне на лежиштима.

2. — Од стране друштва Бибад извршено је багеровање терена код Дунавске пумпе и продужене водоводне цеви са стране вакума у циљу обезбеђења довољне количине воде за потребе централе.

У машинској дворани осим редовног одржавања није било никаквих значајних радова.

Т Р А М В А Ј И

Укупан број трамвајских кола којима данас располаже Машинска служба је следећа:

1. — Моторна кола за путнички саобраћај	96 комада
2. — Моторна кола за превоз угља	3 „
3. — Моторна кола за поливање улица	2 „
	Моторних кола укупно 101 комад
4. — Прикључних (приколица)	70 комада

Укупно трамваја 171 комад

Од горњег броја моторних кола 25 су четвороосовна и то 23 комада за путнички саобраћај и 2 саке за поливање улица, осталих 76 моторних кола сва су двоосовна.

Прикључна кола 632 су двоосовна.

Инвентарска вредност, без отписа, целог трамвајског Возног Парка је:

55,972.684.— динара.

У току 9 месеци 1932 год. било је у саобраћају сваког дана просечно:

Путничких моторних кола	81
прикључних кола	42

Укупно 123 кола

У резерви је било свакодневно просечно:

Путничких моторних кола	5
прикључних кола	21

Укупно 31 кола

У оправци је било свакодневно просечно:

Путничких моторних кола	10
прикључних кола	7

Укупно 17 кола

Према прописаном правилнику за одржавање трамваја, свака моторна и прикључна кола долазе у оправку и то:

1. — У главну ревизиону оправку после 120.000 пређених км.;

2. — у главну оправку после 60.000 пређених км.;

3. — у периодичан преглед после 30.000 пређених км.

Горње оправке извршене су за ових 9 месеци 1932 год. и то:

1. — На моторним колима:

Главне ревизионе оправке на	6 кола
главне оправке на	15 „
периодични преглед на	3 „
Укупно 24 кола	

2. — На прикључним колима:

Главне ревизионе оправке на	1 колима
главне оправке на	13 кола
периодични прегледи на	1 колима
Укупно 15 кола	

Извршено је оправки на укупно 39 моторних и прикључних кола.

Осим горе поменутих оправки вршене су још више оправка скопчане са подизањем вагона по квару анкера магнета, бандажа и слично и то:

На моторним колима на	180 кола
на приколицима на	23 „
Укупно 203 кола	

Целокупан расход код свих оправки износи:

За материјал	1,254.669.65 динара
за радну снагу	2,086.048.95 „
Укупно 3,340.718.60 динара	

Сва моторна и прикључна трамвајска кола која су била у саобраћају у ових 9 месеци 1932 год. прешла су укупно 5,708.226 километара и то:

Моторна кола	3,641.429 км.
прикључна кола	2,066.797 км.

За сва трамвајска кола која су била у саобраћају утрошено је за 9 месеци 1932 год. укупно:

7,110.159 киловат часова електричне енергије.

За подмазивање лежишта и других механичких делова на трамвајима утрошено је за 9 месеци 1932 год. разног мазива и то:

1. — Компресорског угља 13.679 кгр. у вредности 71,120.80 дин.

2. — Вагонског угља 20.282 кгр. у вредности 70.987.— дин.

3. — Машинског угља 18.248 кгр. у вредности 78.446.40 дин.

4. — Цилиндарског угља 790 кгр. у вредности 4.434.— дин.

5. — Обичне жуте масти 1.635 кгр. у вредности 10.153.35 дин.

6. — Масти за зупчанике 345 кгр. у вредности 5.451.— дин.

7. — Масти за ваљкаста лежишта 235,5 кгр. у вредности 4.062.37 дин.

Укупно 55.214.50 кгр. у вредности динара 244.654.92.

Осим мазива утрошено је још за ових 9 месеци 1932 год. разног потрошног материјала (као бензина, крпа, пуцвола, сијалица, карбита, соли, песка, папуча и др.) у вредности 245.673.34 динара.

На свима линијама и свима колима у саобраћају превезено је за ових 9 месеци 1932 год. укупно:

32.934,663 путника

и прикупљено је од њих прихода:

Обичних трамвајских карата 44,731.370.50 дин.
претплатних и повлашћених карата 1,096.087.— дин.

Укупно 45,827.457.50 дин.

ТРАМВАЈСКИ ДЕПО-И

Већина трамваја гаражирају код садашње електричне централе у привременим дрвеним депоима. Један мањи део трамваја пак гаражира у Краљ Александровој улици у зиданом али много мањем депо-у и дворишту. Зидање нових трамвајских депо-а осећа се као неминовна потреба а нарочито ако се узме у обзир набавка нових трамваја. Ове године почето је са проширивањем депоа у доњој авлији. У механичким радионицама израђен је ове године један бок-кран, за подизање мотора и доњег дела трамваја, и дат на употребу депо-у.

АУТОБУСИ

Општина града Београда располаже данас са 10 аутобуса за саобраћај по вароши и предграђима, о којима води рачуна Машинска служба ове Дирекције. Аутобуси су следећи:

2 ком. велика аутобуса марке „Мерцедес-Бенц“;

3 ком. мања аутобуса марке „Ланчиа“;

2 ком. вел. стара аутобуса марке „Х.А.Г.“

3 ком. вел. новија аутобуса марке „Рено“.

За 9 месеци 1932 год. просечно је било свакодневно у саобраћају по 6 аутобуса.

Укупан пређени број километара ових аутобуса за 9 месеци 1932 год. износи:

268.864 км.

За то време утрошено је:

1. — Бензина 166.926 кгр. у вредности 851.322.60 дин.

2. — Ауто уља 9.491 кгр. у вредности 73.840.50 дин.

3. — Уља за диференц. 868 кгр. у вредности 8.322.10 дин.

4. — Жуте масти 531 кгр. у вредности 4.899.98 дин.

5. — Гума и осталог потрошног материјала у вредности 101.091.50 дин.

Све укупно 1,039.476.68 дин.

За саобраћајно особље и чистаче исплаћено је за ових 9 месеци 1932 год. укупно:

489.054.— динара.

За радну снагу и материјал за оправке издато је:

339.977.— динара.

Укупан расход код свих аутобуса износи:
1,868.507.68 динара.

За 9 месеци прикупљено је прихода од аутобуских карата:

2,094.294.35 динара.

Чист приход, према томе, износи:

225.786.67 динара.

АУТО-ГАРАЖА

Целокупан моторни Возни парк, осим аутобуса, Општине београдске о коме се стара Машинска служба дирекције трамваја и осветљења, по броју кола износи данас:

1. — Путничких аутомобила	14 комада
2. — Теретних аутомобила	32 „
3. — Полутеретних аутомобила	14 „
4. — Ауто прскалица	19 „
5. — Ауто чисталица	11 „

Укупно 90 комада

За изношење сметлишта из домова и за скупљање уличног сметлишта употребљава се већи део теретних аутомобила. Мањи део теретних аутомобила употребљава се за пренос грађевинског и другог материјала у разним службама Дирекције трамваја и осветљења и другим одељењима Општине београдске.

Полутеретни аутомобили служе за радове на трамвајској мрежи и електричној мрежи за осветљење, за пренос материјала и алата дежурне партије и ауто радионици а један је на раду код Управе водовода. Од ових кола 4 полутеретна Н.А.Г. аутомобила набављена су 1930 год. на рачун репарација. Ово су сада најбоља кола на која се може ослонити за сваки важнији посао.

Све ауто прскалице служе за поливање улица. Старијег су типа осим три нових које су набављене на рачун репарација.

Моторне ауто чисталице (6 комада марке Рено и 5 нових марке Мерцедес Бенц) употребљавају се за чишћење и прање улица. Нове чисталице солидне су израде и у раду су од 1930 године када су стигле из Немачке на рачун репарација.

Путнички аутомобили додељени су члановима Суда и разним одељењима за репрезентативну и службену употребу.

За цео моторни возни парк који је у инвентару Машинске службе и горе поименично наведен, сем аутобуса, утрошено је у 1932 г. до 1 октобра закључно, укупно:

1. — На оправке	862.956.29 дин.
2. — За бензин	1,965.478.80 „
3. — За мазиво	166.720.40 „
4. — Гуме и остали потрошни материјал	159.607.50 „

Укупно 3,154.762.99 дин.

АУТО РАДИОНИЦА

У ауто радионици Возног парка врше се све оправке и преправке моторних кола (аутобуса, аутомобила, моторних чисталица и прскалица). Општине града Београда.

Радионица је модерно уређена. Смештена у нову зграду и снабдевана потребним механичарским алатом, покретном електричном дизалицом распона 17,80 метара, и целокупним осталим прибором потребним за оправку аутомобила. У овој радионици упуслено је укупно 33 особа (обичних радника, механичара, мајстора, пословођа и инжењера).

У току 9 месеци 1932 год. рађено је у ауто радионици на следећим врстама оправки:

1. — Главне ревизионе оправке после 50.000 пређених км.

1. — Ауто камиони отсека В. парка на	12 комада
2. — Ауто камионети отсека В. парка на	1 „
3. — Ауто прскалице отсека В. парка на	3 „
4. — Ауто чисталице отсека В. парка на	1 „
5. — Аутобуси отсека В. парка на	2 „
6. — Путнички аутом. отсека В. парка	3 „
7. — Аутомобили Техничке дирекције	2 „

Укупно 24 комада

2. — Главне оправке после 25.000 пређ. км.

1. — Ауто камиони отсека В. парка на	3 комада
2. — Ауто камионети отсека В. парка на	3 „
3. — Ауто прскалице отсека В. парка на	3 „
4. — Ауто чисталице отсека В. парка на	1 „
5. — Аутобуси отсека В. парка на	7 „
6. — Путнички аутомобили отсека В. парка	1 „
7. — Аутомобили Техничке дирекције на	1 „
8. — Аутомобили Санитетског одељења на	2 „

Укупно 21 комад

3. — Периодични прегледи и мање оправке

1. — Ауто камиони отсека В. парка на	45 комада
2. — Ауто камионети отсека В. парка на	10 „
3. — Ауто прскалице отсека В. парка на	25 „
4. — Ауто чисталице отсека В. парка на	13 „
5. — Аутобуси отсека В. парка на	17 „
6. — Путнички аутом. отсека В. парка на	13 „
7. — Аутомобили Техничке дирекције на	13 „
8. — Аутомобили Пожарне команде на	5 „
9. — Аутомобили Санитетског одељења на	3 „
10. — Аутомобили Управе трошарине на	1 „
11. — Аутомобили При. фин. одељењу на	2 „
12. — Аутомобили Општ. штедионице на	1 „

Укупно 148 комада

Осим ових оправки било је још летећих оправки на аутомобилима Отсека В. парка, чија је укупна вредност од 1 јануара до 1 октобра изнела:

270.347.76 динара.

Укупно коштање свију оправки од 1 јануара до 1 октобра 1932 год. (са радном снагом и материјалом) износи:

1,357.094.88 динара.

Ради сигурне и добре контроле утрошеног бензина, мазива и осталог потрошног материјала уведене су у овој радионици нарочите колске књиге, за свака кола. У ове се књиге убележава још и пређени број километара, извршене оправке на колима поред детаљних података о типу и јачини мотора броја цилиндра и др.

КОЛА СА КОЊСКОМ ЗАПРЕГОМ

У току ових 9 месеци 1932 год. било је на раду просечно свакодневно:

1. — фијакера	4 до 5 комада
2. — чега	4 ”
3. — шпедитер. кола	5 до 6 ”
4. — фуражних кола	9 до 10 ”
5. — таљига	2 ”
6. — кола за месо и хлеб	1 ”
7. — багера за канализ.	5 до 6 ”
8. — прскалица	6 ”
9. — мртв. кола за спров.	3 ”
10. — кола за лешеве	1 ”
11. — великих кола за смет- лиште	16 до 17 ”
12. — малих кола сметлиш.	14 ”

Гаража В. парка имала је у септембру месецу укупно 159 коња. У току 9 месеци 1932 год. просечно су били овако распоређени сви коњи свакодневно:

1. — На раду тешких грла просечно било 47 грла.
2. — На раду лаких грла просечно било 85 грла.
3. — У откоманди у другим одељењима О. г. Б. лаких грла просечно било 13 грла.
4. — У амбулатни тешких просечно било 0 до 1 грло.
5. — У амбуланти лаких просечно било 0 до 1 грло.
6. — На храни тешких просечно било 47 грла.
7. — На храни лаких просечно било 97 грла.
8. — Свега на храни просечно било 144 грла.

У фебруару месецу угинуо је један коњ са лаког оброка а у јулу 1 коњ са тешког оброка. У јулу месецу купљено је 6 коња са лаким оброком и у септембру 12 коња са тешким оброком.

За тешки оброк следује:

12 кгр. сена, 9 кгр. зоби, 4 кгр. сламе и 0,010 кгр. соли.

За лаки оброк следује:

6 кгр. сена, 6 кгр. зоби, 4 кгр. сламе и 0,01 кгр. соли.

У току 9 месеци 1932 год. издато је за храну и то:

1. — За сено утрошено 333.437 кгр. у вредности 217.067.47 дин.

2. — За зоб утрошено 293.643 кгр. у вредности 337.689.45 дин.

3. — За сламу утрошено 157.168 кгр. у вредности 61.295.52 дин.

4. — За со утрошено 394 кгр. у вредности 213.84 дин.

Укупно издато за храну 616.266.28 дин.

Сарачка радионица на одржавању запрежног материјала и прибора утрошила је материјала у вредности:

8.699.05 динара.

За потков стоке утрошила је поткивачка радионица Отсека В. парка разног материјала у вредности:

41.516.98 динара.

Извршене главне оправке на запрежним колима Отсека В. парка коштале су:

117.079.02 динара.

Периодичне и летеће оправке запрежних возова Отсека В. парка коштале су:

65.978.90 динара.

Укупна вредност свих оправки износи:

183.057.92 динара.

ЛИВНИЦА

Ливница Дирекције трамваја и осветљења смештена у модерној засебној згради, нарочито подешеној за потребе ливења почела је рад половином јула месеца 1931 год.

У згради ливнице инсталирана је нова куполна пећ продукције 5.000 кг. течног гвожђа на сат, озидане су три пећи за графитне лонце капацитета 80, 100 и 120 кгр. текућег метала и једна окретна пећ капацитета 300 кгр. текућег метала.

За 9 месеци 1932 год. израђено је у Ливници:

143.066 кгр. сивог ливеног гвожђа (сивог лива).

13.386 кгр. металног лива.

У ливници се израђују од сивог и металног лива следећи објекти:

1. — Сви машински делови за поправку мотора и других машина, трамвајских кола, аутобуса и аутомобила.

2. — Све арматуре за подземну и ваздушну трамвајску мрежу, као кабловске главе, муфове, откlope итд.

3. — Папуче за трамвајска кола.

4. — Канализациони делови као сливници, уличне решетке и слично.

5. — Делови за водоводну мрежу и водоцрпне инсталације.

Према врсти израђених делова употребљено је од горе наведених количина:

1. — За машинске делове Д. Т. и О. 12.284 кгр. сивог лива.

2. — За мрежу Е. Т. С. Д. Т. и О. 11.764 кгр. сивог лива.

3. — За папуче трамвајских кола 84.918 кгр. сивог лива.

4. — За канализацију О. г. Б. 28.628 кгр. сивог лива.

5. — за водовод О. г. Б. 2.750 кгр. сивога лива.

6. — За шасије 2.722 кгр. сивога лива.

Укупно: 143.066 кгр. сивога лива.

Од металних делова употребљено је:

1. — За машинске делове Д. Т. и О., 9.921 кгр. металног лива.

2. — За мрежу Е. Т. С. 3.331 кгр. металног лива.

3. — За водовод О. г. Б. 134 кгр. мет. лива.

Укупно: 13.386 кгр. металног лива.

Укупна вредност у ливници израђеног лива износи:

675.990.— динара.

За израду горе наведене количине ливене робе утрошено је:

55.250 кгр. сировог гвожђа у вред. 104.975.— динара

107.380 кгр. старог лива у вредности 107.380.— динара

15.172 кгр. метала у вредности 108.164.— динара

55.904 кгр. кокса у вредности 44.443.— динара

Укупно: 374.962.— динара

За потребе ливнице (за набијање песка у шасије) монтиран је у ливници један компресор капацитета 4,5 м³ ваздуха на минут под притиском 6—7 атмосфера. Прошле године монтирана је у ливници једна покретна електрична дизалица од 3.000 кгр. носивости после чијег је се монтирања осетио знатно лакши, сигурнији и бржи рад у ливници.

Данашње уређење ливнице омогућава, да све општинске установе буду подмирене у својим потребама за ливену робу преко ливнице Д. Т. и О.

МЕХАНИЧКЕ РАДИОНИЦЕ

За све време првих 9 месеци 1932 године израђено је нових и обрађено укупно 1107 различитих врсти радова за Дирекцију трамваја и осветљења по помоћним налозима од којих:

54.011 ново израђених делова

7.273 оправљених делова.

61.284 укупно.

Од овога, на поједине Службе и отсеке долази:

1. — На ложионицу и машинску дворану:

170 помоћних налога; 546 нових делова; 150 оправљених делова.

2. — На Депо трамваја:

1.828 помоћних налога; 12.185 нових делова; 2.715 оправљених делова.

3. — На Возни парк и ауто-радионицу:

2.109 помоћних налога; 5.880 нових делова; 2.103 оправљених делова.

4. — На ливницу:

215 помоћних налога; 6.805 нових делова; 260 оправљених делова.

5. — На електро-техничку службу:

912 помоћних налога; 26.704 нових делова; 1.857 оправљених делова.

6. — На Саобраћајну службу:

269 помоћних налога; 1.235 нових делова; 145 оправљених делова.

7. — На Лабор и административну службу:

57 помоћних налога; 656 нових делова; 65 оправљених делова.

Вредност ових радова унешена је у коштање оправки и одржавање трамваја, аутомобила, кола, мреже и свију објеката Д. Т. и О.

По разним поруцбинама извршено је још за Д. Т. и О. 42 поруцбине у вредности:

128.049,35 динара,

које нису узете у претходном ставу.

Осим ових радова извршено је још разних поруцбина за Дирекције и одељења Општине града Београда и то:

1. — За Техничку дирекцију

23 поруцбине укуп. вредн. 43.724,72 дин.

2. — За Одељење за Социјално и здравствено старање:

30 поруцбина укуп. вредности 37.710,85 дин.

3. — За Привредно-финансијско одељење:

23 поруцбине укуп. вредности 42.855,86 дин.

4. — За Опште одељење:

12 поруцбина укуп. вредности 9.781,91 дин.

5. — За приватна лица и друге општине:

3 поруцбине укуп. вредности 11.466,16 дин.

Укупно: 145.539,40 дин.

Осим ових поруцбина има још завршених 17 комада за Општину града Београда, али необрачунатих, у укупној вредности

24.372,97 динара.

Дијаграми и табеле. — Због чисто техничких разлога штампања уз овај извештај немогуће нам је дати разне дијаграме, табеле и упоредне прегледе рада за време последњих година, који би у многоме употпунили све горе наведене податке и створили јаснију слику читавог рада. Ови Дијаграми и др. могу се видети у Дирекцији трамваја и осветљења.

Из Дирекције трамваја и осветљења Општине града Београда. — Службено.

(Наставиће се)

Рад Општинског Одбора:

ЗАПИСНИК

II редовне седнице Одбора Општине београдске, одржане 10 фебруара 1933 године
у 5 часова по подне

Претседавао: Претседник г. Милутин Петровић.

Деловођа: г. Божидар Павловић.

Потпретседник: г. Витор Крстић.

Од одборника били су г.г. П. Кара-Радвановић, Ст. Анђелковић, Драгољуб К. Милошевић, Ник. Николић, Јован Павићевић, Ал. Беловић, Пет. М. Терзић, Менахем М. Коен, Рад. М. Гавриловић, Бранко Старчевић, Јован Гавриловић, Д. Стојадиновић, А. Фирт, Момир В. Митровић, Сима Ј. Сасо, Мил. Живковић, Ник. М. Шуменковић, Влад. И. Душманић, Мих. Ј. Стефановић, Ж. Маторчевић, Јов. М. Сретеновић, Б. Д. Вукашиновић, Мих. В. Николић, Др. К. Шаховић, Ж. М. Костантиновић, Милија Станковић, Мих. Л. Ђурић, Вој. Доганџић, Др. Ф. С. Попс, К. Н. Тодоровић, инж. М. Сокић, Живојин Д. Живковић, Воја Симић, Самуило Демајо, Ј. Викторовић, Душан В. Бркић и Аца Б. Динић.

— 1 —

Примљен је Записник прве редовне седнице, без примедбе.

— 2 —

Претседник, г. Милутин Петровић, моли Одбор да се сагласи да се као тачка 3 дневног реда, на место кратких питања стави: „Предлог да се поврати у живот Трошаринска тарифа одобрена од г. Министра финансија 8 марта 1930 године, а стави ван снаге постојећа Трошаринска тарифа од 23 марта 1931 године.”

Општински одбор усваја ову измену дневног реда.

Одборник, г. Алберт Фирт, предлаже да се са данашњег дневног реда Одборске седнице скину све остале тачке, с обзиром на важност и хитност питања Трошаринске тарифе, и да се за ове остале тачке закаже наредних дана нова одборска седница.

Општински одбор и Суд усвојили су овај предлог г. Фирта.

— 3 —

Код тачке дневног реда: „Предлог да се поврати у живот Трошаринска тарифа одобрена од г. Министра финансија 8 марта 1930 године, а стави ван снаге постојећа Трошаринска тарифа од 23 марта 1931 годи-

не”, прочитан је предлог Суда, па је одборник г. Јован Гавриловић истакао сав значај ове мере, с обзиром на данашње тешке економске прилике и потребу да Општина београдска уредно одговара својим финансијским обавезама, које су се у последње време јако нагомилале, а наслеђене су од ранијих Општинских управа. Општина мора обезбедити потребне приходе, и после неколико конференција Општинског одбора и седнице Буџетског одбора дошло се до закључка, да треба вратити Тарифу, која је важила до 1931 године. На тај начин Општина ће моћи да исплати велики број својих поверилаца, који су у исто време грађани ове Општине, а осим тога моћи ће да овај данашњи Београд, који сви Београђани воле, у овим тешким приликама одржи и унапреди. Моли Одбор да прими предлог Суда и изјављује да ће гласати „за.” (Говор г. Гавриловића поздрављен је од стране одборника живим аплаузом и одобравањем).

Одборник г. Аца Динић, са своје стране истиче, да постављено питање није лако, али да се оно у оваквом економском стању мора поставити, јер су Београдској општини потребни нови финансијски извори. Београд мора водити рачуна и о онима, који нису његови грађани, али су имали заслуга за стварање наше земље, јер је Београд престоница државе и он мора да привлачи и да буде широкогруд. Привредна криза дошла је до великог израза, али она још није на врхунцу и зато Општина мора имати срестава да одговори својим обавезама. Београд мора сачувати свој трговачко-индустијски карактер и због тога је потребан прилив становника. Захваљује Суду што је у експозеу истакао да ће извршити ревизију трошаринске тарифе уз сарадњу привредних корпорација, јер у овој тарифи има ставова који су контрадикторни и који Општини не доносе фискалне приходе а грађанима су несношљиви. Наводи и примере за то. Ревизијом тарифе ове нелогичности и контрадикторности исправиће се и учинити да она буде сношљива. Београдски привредници су готови да и овага пута докажу да воле Београд и да ће поднети сва нова оптерећења са жељом да он буде стожер наше Државе и нашега народа, како су га замишљали они који су својом крвљу натапали сваку стопу ове земље. (Аплауз и живо одобравање).

За овим је Одбор на предлог Суда ОБр. 2811 једногласно

Р Е Ш И О :

Да се Тарифа Општинске трошарине, коју је са Уредбом о варошкој трошарини у Београду одобрио Господин Министар финансија под ДРБр. 10042 од 8 марта 1930 године, стави на снагу;

да се Тарифа Општинске трошарине коју је са Уредбом о општинској трошарини града Београда одобрио Господин Министар финансија под Бр. 21523 од 23 марта 1931

године стави ван снаге с тим да Уредба одобрена под предњим бројем остаје и даље на снази, изузев члана 117.

Ову Тарифу поднети Господину Министру финансија на одобрење.

Седница је закључена у 7 часова увече.

Оверавају:

Целовођа,

Бож. Л. Павловић с. р.

Председник
Општине београдске,

Милутин А. Петровић с. р.

Службени извештаји Општине града Београда

Преглед пијаће воде :

НЕДЕЉНИ ИЗВЕШТАЈ

о граничним вредностима добивеним испитивањем београдске пијаће воде у времену од од 5 до 11 фебруара 1933 год.

	Од	До	Објашњења
Температура	8,5	9,5	Центиграда
Број клица по см ³	2	9	Дозвољено до 20 клица по см ³
Титар В. Соли	већи од 10 см ³		Несме бити нижи од 10 см ³
Утрошак калиум перманганата	3,8	4,4	Дозвољено до 6 милиграма на литар
Карбонатна тврдоћа	14,00	22,40	У Немач.степеним.
Суви остатак	3.11	459	Дозвољено до 700 милиграма на литар

Испитивања вршена у Хемијско-бактериолошкој лабораторији Управе водовода.

Извештаји о раду појединих отсека:

Извештај о раду Статистичког отсека од 1 до 31 јануара 1933 године

У месецу јануару ове године Статистички отсек вршио је све послове као и у ранијим

месецима; прикупљани су податци о кретању цена животних намирница, о рођеним, венчаним, и умрлим лицима, кретању берзе, грађевинског материјала и др.

Настављен је рад на регистровању нових чланова општине сходно чл. 3 Закона о атару.

У току месеца јануара уписивани су по званичној дужности нови бирачи. Уписано је свега 1791 нових бирача, 4 фебруара, сходно Закону о бирачким списковима, поднесен је Окружном суду на потврду Стални бирачки списак.

Члановима општине издато је 74 уверења о чланству и поданству и 101 грађанска карта.

За нове чланове општине примљено је 102 лица (31 домаћинство).

Разних исправки по свима питањима чланства учињено је свега 70.

На име разних такса за месец јануар наплаћено је 9.844 динара.

У деловодном протоколу заведено је за месец јануар 1.118 предмета.

Разних формулара, корица за грађанске карте и др. продато је грађанству за 1.400 динара.

Из Статистичког отсека Општине града Београда, Ст.Бр. 1907, 14 фебруара 1933 год.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

СПИСАК

Издатих грађевинских дозвола у месецу јануару 1933 године

Редни број	ИМЕ И ПРЕЗИМЕ СОПСТВЕНИКА	УЛИЦА И БРОЈ	ПРОЈЕКТАНТ	КАКВА ЈЕ ЗГРАДА
1	Вељковић Петар	Вишеградска 19	Б. Гоцић	подрум, приземље и 2 спр.
2	Јовановић Коста	угао Шабачке и Ђев- ђељијске 51	М. Јовановић	подрум и приземље
3	Ђекић Даринка	Хаџи Мустафина 34	Д. Дингарац	вешерница и летња кујна
4	Јовановић Јелисавета	Св. Николе 14	М. Радвановић	подрум и приземље
5	Ружички Мирослав	Градиштанска 12	М. Ружички	приземље
6	Јорданов Александар	Дубровачка 23	М. Јовановић	надзиђивање
7	Финци Сарина	Хилендарска 14	С. Закс	преправка и дозиђивање
8	Микић Димитрије	Поп Серафимова пар- цела 37	Б. Ђурић	подрум и приземље
9	Илић Милан	Кр. Александра 86	Ђ. Борошић	преправка
10	Милошевић Даринка	Риге од Фере 9	В. Милошевић	преправка и дозиђивање
11	Авросијевић Петко	угао Кумодрашке и Во- јислава Ђуровића 187	Д. Дингарац	две приземне зграде
12	Балабаненко Евдокије	Табановачка 20 а	Т. Живановић	сутерен и приземље
13	Крути Венцеслав	Сазанова 10	С. Швабић	подрум, приземље и 1 спрат

Из Одељка за Грађевински одбор и контролу зидања, Бр. службено, од 1 јануара 1933 г.

СПИСАК

лица, која су примљена за чланове Општине Београдске у времену од 4 до 11 фебруара 1933 године

Редни број	ИМЕ И ПРЕЗИМЕ домаћина и осталих укућана	Шта је ко домаћину	Брачно стање	Место рођења	Занимање	Регистар. Бр
1	Томић Антон		ожењен	Чара	пом. маш. Упр. Вол.	35641
2	„ Магдалена	жена	удата	Брод на Сави	домаћина	„
3	„ Марија	кћи	неудата	Београд		„
4	Гирковић Богдан		ожењен	Велес	лекар О. Б.	35643
5	„ Анастасије	жена	удата	„		„
6	„ Надежда	кћи	неудата	Београд		„
7	Ђурачић Душан		ожењен	Шкаљари	чинов. Жел. Дир.	35646
8	„ Олга	жена	удата	Стубал	„	„

Из Статистичког отсека Стбр. 1769.

Службене објаве и огласи:

Пријава за разрез такса на фирме и псе

Овим се позива грађанство, да на основи ТБр. 404 Таксене тарифе Закона о таксама поднесе пријаву за разрез таксе на фирму и исту уплати до 28 фебруара 1933 године.

Ко не буде поднео пријаву и уплатио таксу до овога рока, разрез таксе извршиће се по нахођењу Суда, а наплата исте извршиће се егзекутивним путем.

Тако исто позивају се сви сопственици паса, да одмах пријаве своје псе и уплате одређену таксу за 1933 годину.

Уплате се врше како за фирме тако и за псе код Таксено-привредног отсека — Узун Миркова бр. 1 — партер.

Лица, која за своје псе до 1 марта текуће године не уплате одређену таксу биће на основи члана 52 Закона о таксама кажњена и на плаћање казнене таксе у троструком износу од редовне.

Из Таксено-привредног отсека Општине гр. Београда, 13 фебруара 1933 г. ОФБр. 7058.

1--2

Прва офертална лицитација за израду и испоруку 650 пари летњих униформи за саобраћајно-трамвајско особље

Према решењу Суда Општине града Београда под Дбр. 3367/33 одржаће се у Дирекцији трамваја и осветљења на дан 25 фебруара ове године у 11 часова пре подне, прва офертална лицитација за израду и испоруку 650 пари летњих униформи за саобраћајно-трамвајско особље.

Сваки лицитант дужан је на дан лицитације до 10 часова пре подне, положити Депозитној благајни Општине града Београда на име кауције и то: наши држављани 10% од своје предрачунске суме, а страни држављани 20% од предрачунске суме у готовом новцу или у хартијама од вредности у смислу чл. 88 Закона о државном рачуноводству.

Услови се могу добити у канцеларији Рачуноводства дирекције трамваја и осветљења Општине града Београда сваког дана од 9 до 12 часова пре подне и од 3 до 6 часова по подне.

Из Дирекције трамваја и осветљења Дбр. 8891, у Београду.

2--2